СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 50. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 13-го березня 1945. No. 50. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, March 13, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

БУДУТЬ КОНТРОЛЮВАТИ ВИВІЗ ПРОДУКТІВ ДО ЧУЖИННИХ КРАЇВ

ВАШИНГТОН. — Для забезпеки нашого власного запотребування уряд створив окрему комісію під проводом Ліа Т. Кравлія, Адміністратора Чужинної Економії. Це проголосив Директор Воєнної Мобілізації і Реконверзії Джеймс Ф. Бирнес.

Нова комісія стане наче над-комісією усіх федеральних агенцій, що займаються експортом американських виробів до чужих країв чи то для воєнного чи для цивільного вжитку. Комісія має провірити досішні обіцянки, пороблені різними американськими урядовими агенціями для чужих країв і обмежити ці вивози так, щоб наперед були заспокоєні потреби Злучених Держав. В першу чергу візьметься під увагу військові запотребування, а потім цивільні.

Створення нової урядової над-комісії пояснюють цим, що наділі Злучені Держави не мають невичерпаних припасів і не можуть розділювати допомоги для чужих країв без кінця. Вже й тепер експорти до европейських країв стримувано під замітом, що не стає кораблів для перевозу. Коли ж деякі уряди Об'єднаних Держав заявили готовість, що вони будуть перевозити продукти для допомоги свому населенню, американський уряд вийшов вітверто із найновішою контролею над вивозом, щоб обмежити ці експорти і подбати наперед за потреби свого населення.

ПЕРЕДАЮТЬ ЛІТАКИ ЛЕТУНСЬКИМ ПІДПРИЄМСТВАМ.

ВАШИНГТОН. — Злишні перевозові літаки, вибудувані для вжитку боєвих сил, передає уряд летунським підприємствам уже від грудня минулого року. Упродовж останніх трьох місяців віддано до вжитку американських летничих ліній 97 літаків, а для заграничних 58 літаків. Ці інформації оприлюднила Рада Надвишки Власности, яка займається випродажем непотрібних воєнних матеріялів. Завдяки цим новим надбанням американські летунські підприємства будуть могли збільшити число полетів на 1,750,000 річно.

СВІТ ПОТРЕБУЄ МОРАЛЬНОГО ПРОВОДУ—КАЖЕ ПАНІ МекКОРМИК.

НЮ ЙОРК. — У своїй промові, виголошеній в Конгрегації Емануел з нагоди століття її заложення подала пані Ен МекКормик, кореспондентка Ню Йорк Таймсу, свої помічення вчасі недавньої подорожі в Европу. На її думку теперішні міжнародні організації, які ми творимо, будуть розвиватися дуже повільно. Правда, світ шукає тепер за політичним проводом, але ще більше за моральним і духовим. Люди, що досі не вірили в Бога, вже тепер починають у Нього вірити" — твердила промовниця. Дальше вона вияснила, що тепер вже не йде про границі у міжнародній відбудові світу, але про те, що в цих границях діється. Найважнішим нашим завданням є тепер боротися за свободу преси й інформацій, бо добре поставлені газети не допустять до тиранії.

БІЛІОНОВИЙ ПЛЯН РОЗБУДОВИ ДОМІВ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Роберт Ф. Вагнер виявив, що він виготовляє законопроект про розбудову нових домів по містах і на фармах коштом 7 біліонів долярів річно. Розбудова домів у повоєнних часах не лише зарадить безробіттю, але теж дасть нагоду міліонам людей закупити свої доми і підвищити життєву стопу. За обчисленнями сенатора Вагнера треба буде будувати річно півтора міліона домів упродовж 10 літ. У передвоєнних часах ішла будова домів таким темпом, що пересічно будовано по 50,000 домів на фармах, а по 275,000 домів по містах.

НАСТРІЙ СЕНАТУ ДО ДОМБАРТОН ОВКС.

ВАШИНГТОН. — Обчислення виказують, що лише 20 сенаторів булиб противні міжнародній організації для забезпеки й миру на підставі пропозицій з Домбартон Овкс, колиб так переведено голосування в сенаті тепер. Прихильники адміністрації переводять спокійно ці обчислення від часу конференції в Ялті. Вони приватно довідуються про настрій кожного сенатора у підготові до конференції в Сан Франсиско.

КАРАЮТЬ АРЕШТОМ ГОСТЕЙ, ЩО П'ЮТЬ ПОЗА ПІВНІЧ.

НЮ ЙОРК. — Поліційний суд покарав арештом 12 гостей, приловлених на питтю по ресторанах поза північ. Між покараними є 8 жінок і 4 мужчин. Поліція дальше переводить рейди на покутні ресторани, та клюби, що продають горівку поза північ і арештує не лише власників, але теж і гостей. Приловлених вояків поліція не арештує, бо ними займається військова влада.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ? — Наперед поглядніть на оголошення нових робіт у „Свободі".

Варгас не кандидує на президента Бразилії

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Президент Хетуліо Варгас заявив, що він не буде кандидатом на президента бразилійської републики при виборах, які відбудуться за 3 місяці.

Варгас сказав це до газетярів, вчасі парадного обіду. Він твердив, що не уступить із свого теперішнього уряду, одначе для себе він не шукає нічого на будуче. Також заявив, що віддасть урядування в руки законно вибраного нового президента. „Я не ошукаю народу Бразилії", — додав на кінці Варгас.

ВІД ТЕПЕР АМЕРИКА ВІДПОВІДАЛЬНА ЗА МИР ПО ЦІЛОМУ СВІТІ — КАЖЕ СТЕТИНІЮС

ВАШИНГТОН. — В суботу 10. березня повернувся із своєї подорожі на конференцію до Ялти і на конференцію в Місті Мексику секретар стейту Едвард Стетиніюс, перебувши 26,000 миль дороги літаками й кораблями від 23. січня. Висідаючи з літака, заявив Стетиніюс: „Від тепер ми американці — для нашого власного добра — мусимо брати відповідальність за встановлення й утримання миру по цілому світі. Ані на хвилину я не забуваю за трудноші получені з цим, а теж і ніякий американець не повинен їх легковажити".

Разом із Стетиніюсом прилетіли й інші делегати, що брали участь у Між-Американській Конференції в Місті Мексику. В розмові з газетярами висловився Стетиніюс про заходи конференції у Сан Франсиско. „Це буде зво-ротна точка в історії світу й історії Америки" — сказав він. Опісля згадав про чартер будучої світової організації і сказав, що це „буде великий і святий обовязок" начеркнути чартер так, як це було з начерком вчасі Конституційної Конвенції в 1787. році.

ДВА БІЛІОНИ ДОЛЯРІВ ДЛЯ КИТАЮ

ВАШИНГТОН. — Урядовці Адміністрації Чужинної Економії виготовили плян упромисловлення Китаю коштом одного біліона долярів. Праця над виготовленням пляну тривала цілий рік. Переведення пляну має обняти 5 літ, але його має виконати самий китайський уряд. У плянах є будова 953 промислових заводів. Окремо ще треба видати цілий біліон долярів на розбудову залізниць у Китаю.

Арешти тайних фашистівських агентів у Римі

РИМ. — Генерал Бравн, аліянтський військовий командант римської округи, потвердив газетне донесення, що тайна аліянтська поліція арештувала 28 тайних фашистівських агентів. Італійські часописи піднімають домагання, аби покласти край підпільній фашистівській організації, що мовляв начисляє в Італії коло 200,000 членів.

ГІТЛЕР ВСЕЩЕ НАДІЄТЬСЯ РОЗБИТТЯ АЛІЯНТІВ

ЛОНДОН. — У промові на націстичнім Святі Героїв у Берліні Адольф Гітлер запевняв німців, що вони ще можуть добитися перемоги, як будуть держатися вірно націстичного уряду та воювати фанатично проти своїх ворогів.

Складаючи вінець під памятником героїв, Гітлер малював як велику заслугу націстів воскресення німецької армії. Мовляв, без неї доля Німеччини була би ще страшніша, ніж вона є тепер. Він малював світ як один заговір „жидівського союзу між капіталізмом і большевизмом" проти Европи й Німеччини. Він усеще натякував на можливість незгоди між цими союзниками. Закликаючи німців до боротьби, казав, що Бог тільки тому помагає, хто рішений помагати собі самому.

У той самий день влаштували націсти свято героїв також у столиці Словаччини Братиславі. Герман Гефле, начальник націстичної гвардії, говорив там, що фірер приготовляє великий протиудар проти Аліянтів, котрий буде поворотною точкою в цій війні.

РУМУНІЯ ПОЧИНАЄ ДАЛЕКО ЙДУЧІ РЕФОРМИ

МОСКВА. — Румунський уряд постановив відсунути від урядової служби всі опозиційні елементи й почати підготовляти далеко йдучі реформи, у першу чергу радикальні аграрні реформи.

Міністер краєвої оборони оголосив, що першенство до наділу землі при парцеляції великих посілостей будуть мати ветерани. Обіцяв теж очистити армію з тих елементів, що противляться реформам.

ХОЧУТЬ ПОСТАВИТИ ЯПОНСЬКОГО ЦІСАРЯ НА ЛІСТІ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ

ЛОНДОН. — Часописи подають вістку „з поінформованих кругів", що аліянтська комісія для воєнних злочинців дістане домагання поставити на лісту воєнних злочинців японського цісаря Гірогіта. Японського цісаря будуть обвинувачувати перед комісією за низку злочинів, передусім за страчення летунів генерала Дулитла, що попали в японський полон після рейду на Токіо в 1942 році.



В КЕЛЬН ПЕРЕД СЛАВНОЮ КАТЕДРОЮ.—Місто Кельн є славне з чудової катедри, побудованої в готицькім стилю. Її на образку не видно, бо сцена, яка представлена, є на порозі до катедри. Зправа, де вказує стрілка, бачимо горіючий американський тенк, з якого намагається видістати керуючий ним вояк, що одинокий остав живим, зліва біжить другий американський вояк, щоб йому допомогти видобутись.

АМЕРИКАНЦІ ЗАНЯЛИ 7 МІСТ ЗА РЕНОМ

ПАРИЖ. — Американські війська поширили простір, занятий ними поза рікою Реном до того, що в неділю вони вже окупували сім німецьких міст. Інші частини аліянтських армій здовж ріки почали концентрувати свої сили на березі, готовлячися видно до переходу почерез ріку в інших місцях.

Про перехід перших американських відділів почерез Рен розкрито, що доконали його війська Першої Американської Армії коло міста Ремагена. Дізнавшися від німецьких воєнних бранців, що німці думають, що американці ще двацять миль від ріки та що німецька команда приказала висадити міст коло Ремагена в 4. годині сполудня, американська команда рішилася на ризиковний крок, бо зірвати електричні дроти й наложені на мості вибухові матеріяли протягом десяти хвилин, які осталися до 4. години. Очайдушний плян удався. Відділ військових інженерів доконав діла; хоча кількох з них упало від ворожого огня, але скоро американські воєнні вози покотилися по мості. Допера в добу пізніше вспів ворог зібрати там стільки сил, щоб почати ставити американцям якийсь-такий опір.

Нині американський причал за реном має 9 миль довжини та три милі ширини.

Тимчасом далі на полудне частини Першої й Третьої Армії влаштували пастку на ворога й піймали в неї кількадесять тисяч ворожого війська.

ПОВІТРЯНІ РЕЙДИ НА РАЙХ ЩЕ ЗРОСТАЮТЬ.

ЛОНДОН. — Аліянтські бомбовики з Британії скинули в неділю понад 8,500 тон вибухових матеріялів на німецькі міста. Понад тисяча британських літаків била по Ессені, осідку відомих фабрик стали Крупа, котрі вже досягають кулями великі гармати Американської Девятої Армії.

Коло дві тисячі літаків ударило по доках для будови й направи підводних човнів у Гамбурґу, Кілі й Бремені та по нафтових рафінеріях у тій окрузі.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ПІД ДАНЦІГОМ І ГДИНЕЮ.

ЛОНДОН. — За московськими донесеннями Червона Армія наближається з двох боків до Данціґу та Гдині. Не згадується в тих донесеннях нічого про боротьбу над Одрою й під Штетіном. На Балтику виявилася невеличка морська битва, коли совєтська команда вислала під Данціґ флотилю своїх кораблів

Німецький комунікат каже, що російські війська почали нову офензиву на Моравську Остраву.

ВЕЛИЧЕЗНІ ПОВІТРЯНІ РЕЙДИ ПО ЯПОНІЇ.

ГВАМ. — Американські великі бомбовики зробили в суботу такий великий удачний рейд на японську столицю Токіо, що за знятими опісля фотографіями ціла середина міста вигоріла, а з міста остається тепер немовби шкорупа.

На другий день великі бомбовики знову напали на Японію і скинули 2,300 тон бомб на Нагою, третє щодо величини місто Японії, що має коло півтора міліона душ населення та лежить на острові Гоншу коло 150 миль від столиці.

Підчас обох атак літаки літали низько понад землею, аби попадати бомбами в добре намірені місця.

АМЕРИКАНЦІ РОБЛЯТЬ ІНВАЗІЮ ЩЕ ОДНОГО ФИЛИПІНСЬКОГО ОСТРОВА.

МАНІЛА. — Випробовані в боях піхотинці 41. Дивізії під ґенералом Довом доконали в пятницю інвазії острова Мінданао, другого щодо величини острова Филипинів, котрий лежить у південній частині архипелягу. Висаджені на беріг коло міста Самбоанги по страшним бомбардуванню околиці з кораблів і повітря, вони скоро заняли чотири місцевости й посунулися впрямі центру Самбоанги та летниця Вулфа, по занятті котрого американські літаки мали би всего двіста миль дороги до північного побережжя окупованого японцями острова Борнеа. Атакуючі сили прогнали заскочених несподіваною інвазією ворогів на горби.

Тимчасом окупація Люсону поступає далі вперед.

МАРИНАРІ ЗАГНАЛИ ВОРОГА В ПІВНІЧНИЙ КІНЧИК ІВА.

ҐВАМ.—Американські маринарі заняли вже майже весь острів Іво. Останки японських оборонців здушені тепер на півночі острова, на пасочку острова, що не має й тисячу ярдів ширини. Бються вони всіми силами.

КОНФЕРЕНЦІЯ ЗА ПРИСКОРЕННЯ ВІЙНИ В АЗІЇ.

ЧУНҐКІНҐ. — Аліянтська команда подала до відома, що тут відбулася аліянтська конференція про прискорення війни проти Японії. Конференцією проводив адмірал лорд Мавнтбетен, аліянтський начальний командант у південно-східній Азії. У ній брали участь представники Британії, Америки й Китаю.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сити і Заграницею		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Нові часи—нові вимоги

З авдиторії Минесотського Університету, на програмі Минесотського Комітету Обєднаних Держав, заговорив оноді до американського народу в справі санфрансиської конференції Горолд Е. Стасен, бувший ґубернатор того стейту і будуучий делеґат на конференцію. Його промова облетіла американську пресу та відбилася широким відгомоном у радіових коментарах не тільки тому, що Стасена президент Рузвелт іменував делеґатом Злучених Держав на санфрансиську конференцію, але й тому, що Стасен порушив у своїй промові найбільше дражливі питання теперішньої американської та всесвітної політики.

Натякуючи на топтання громадянських свобід у Німеччині націстичним урядом, яке доходило аж до мучення громадян по вязницях і концентраційних таборах, ба навіть до їх убивання, Стасен звернув увагу своїх слухачів на факт, що досі властиво не має міждержавного закона, на основі котрого можна би виступити в обороні громадян чужої держави, котрих у цей спосіб трактує їх власна держава. З дальших слів Стасена виходило, що нема досі міждержавного закону для охорони громадян у межах їх власної держави тому, бо в світі принято засаду про необмежену державну суверенність. За цею засадою, котру Стасен може не зовсім удачно називає „націоналістичною суверенністю", держава вважається найвищим законом для себе, себто на її території ніхто не сміє їх приказувати, як вона має поводитися зо своїми громадянами.

Стасен зовсім виразно заявляється за те, аби майбутню орґанізацію світа не спирати більше на таку засаду, бо це мусіло би звести й міждержавну орґанізацію на ніщо. Іншими словами, Стасен заявляється за те, що на будуче всі держави мають згодитися на обмеження своєї зверхної суверенности навіть супроти власних громадян так, що міждержавна орґанізація мала би право вмішуватися в нутрішні відносини держави, якщо держава нарушує певні загально признані права власних громадян. Значиться, засаду „націоналістичної суверенности" треба би закинути й вже ніякої держави не признавати виключним суддею в справах її громадян у нутрі тої держави.

Звісно, орґанізацію держав, оперту на такі нові засади, можна би завести тільки за згодою всіх держав світа. Передусім, як Злучені Держави мали би пристати до цеї орґанізації, то Злучені Держави дорогою, означеною в їх конституції, мали би добровільно зректися певних суперенних прав на користь наддержави, як це вже тепер існує в межах самих Злучених Держав, де суверенні стейти погодилися віддати певні права свому центральному, федеральному, урядови. Хто знає, скільки часу треба було, аби довести до цього в самих Злучених Державах, той певно розуміє, кілько часу й труду треба буде, поки це буде можливе для всего світу. Одначе, відай не можна заперечити, що в тому напрямі йде розвій людства.

За знищення нуждарських дільниць

Люди, що не жили змалку по містах, певно не уявляли собі нуждарських дільниць великих модерних міст. У таких людей часто навіть нема на це явище специяльного слова, яке мають наприклад американці в слові „сломз". Нема що й казати, що такі „сломз" є соромом для всякого народу, що такі дільниці толерує. Два рази більше сорому приносять вони такому багатому краєви, як наприклад Америці.

Останніми часами появлялися різні пляни стерти такі „сломз" з лиця землі. Накінець появилися відповідні проєкти в американськім конґресі. Сенатори Ваґнер, Елендер і Морей збираються власне внести спільний внесок, аби з федерального скарбу визначити певну суму гроша на цілі знесення нуждарських дільниць американських міст.

Такий проєкт мав би грати певну ролю в повоєнній відбудові. Визначені на цю ціль гроші з одного боку помагали би очистити міста з перелюднених і перебруджених домів, а з другого боку дали би теж певну скількість роботи людям, що певно будуть потребувати її в повоєннім періоді.

За цим пляном місто, що має „сломз", мало би право викупити цілий округ і набуту в той спосіб землю вжити для виставлення там парків, публичних грищ, бібліотек, шпиталів, або віддати її для проєкту дешевого, а здорового мешкання. Якби прийшло до того, що місто мусіло би набути в цей спосіб землю продати за ціну, меншу від того, що воно заплатило при викупні „сломзів", то федеральний уряд мав би покрити містови різницю з ферherального скарбу.

Це було би без сумніву великим кроком уперед у боротьбі проти перегущених міських дільниць. Видані в цей спосіб публичні гроші повернулися би посередною дорогою кращим виглядом міст і здоровлям мешканців. Тому й подивуватися можна, що ще находяться люди, які виступають проти таких проєктів, в імя приватної ініціятиви, яка власне довела до цих перегущених дільниць. Інколи ця опозиція не йде відкрито, а ховається за обережність і ощадність, радячи наприклад видавати з публичного скарбу невеличку суму. Тимчасом громадський інтерес вимагає, щоби, як уже беремося до цеї справи, зробити її якслід і вирвати лихо з корінем.

До тогож треба взятися не тільки за „сломз" по містах, але й за усунення так званих сільських „сломз". Ця програма полягала би на виставленню нових фармерських будівель і продажу їх для незаможних фармерів, що працюють на своїй або наймленій землі.

Коли Америка говорить про знищення „страху від нужди" по всему світі, то вона в першу міру повинна взятися за знищення нужди в себе самої. Знищення „сломз" це перша робота в тому напрямі.

Микола Чубатий.

ПРИПАДКОВІ ГОЛОСИ ПРО УКРАЇНУ

В офіційних колах Аліянтів панує нині щодо України мовчанка. Мовчать офіційні кола демократичних потуг, дарма, що досконало здають собі справу з ваги українського нерозвязаного питання у східній Европі. Мовчать журналісти близькі до офіційних кол; щоби своїм писанням не спричиняти ще нових клопотів своїм дипльоматам, що й так вже упадають під тягаром розвязування важних політичних проблем пропонованих Советами по рецепті Сталіна. Не хотять додавати до тих всіх клопотів ще й нову важку проблему, дарма, що новий повоєнний світ не буде ані світом беспеки, ані світом свободи при поневоленню одного з найбільших народів Европи, українського народу. Один американський журналіст, що саме не любить таких клопотів, прямо таки написав, що українську справу не слід тепер порушувати, бо це бочка динаміту, підставлювана під союз західних демократій зі Советами.

Українська справа це червона плахта для Советів.

Чи є Україна тим динамітом під єдність Аліянтів чи ні, то що варта союз, збудований на такім непевнім ґрунті з бочкою динаміту під сподом, як написав цей журналіст. Всеж таки фактом є, що немає нині у міжнародній політиці справи, яка більше денервувалаб Совети, як українська справа. Москва дуже добре розуміє, як далеко українське питання в границях її імперії неупорядковане, тому порушування цеї проблеми збоку її союзників вважають Совети прямо за провокацію, за найбільше нельояльний крок збоку Аліянтів. На советський уряд українська справа ділає так подражнюючо, як червона плахта на розлюченого бика на еспанській арені. А хтож з Аліянтів хотів би нині Росію дразнити? Таких немає, тому й щодо української справи гробова мовчанка в офіційних колах.

Заамбарасування офіційних кол розуміє навіть урядова опозиція, тому навіть опозиційні посли чи сенатори не порушують української справи, бо вважають, що вона нині приносить клопоти не так на терені внутрішної політики, де зводять звичайно боротьбу партійні противники зі собою, але на терені міжнародної політики, де всі хотілиб урядови положення тільки облегчувати, а не утруднювати.

Самаж Москва веде зручну політику позорів, що з українською справою в Советах все в порядку. На саміж факти „непорядку", що передістаються таки у світ, советський уряд не реаґує, немов їх переочує. Вести корисну для Советів протиукраїнську політику Советам помагають не тільки союзники, але також їхні противники — націсти. Вони теж не знали української проблеми, як довго були на українських землях та мали надію з України зробити німецьку кольонію. Націсти стали про українську проблему нагадувати аж тепер, як вже лежать на долівці та коли на їхні голоси небагато вже світ звертає уваги.

Коли порівнати голоси про українську справу з часів попередної війни та тепер, то тепер їх куди менше, дарма, що українська справа тепер напевно сто разів більше спопуляризована тай світови широкому добре знана.

Чому припадкові голоси?

Колиж десь і появиться якийсь голос про українську проблему, то він цілком припадковий. Походить або від цілком відокремленої одиниці, або він висказаний офіційним представником при нагоді іншої справи, тоді, коли вже прямо неможливим є обійти українську справу, не згадавши про неї. Це є теж причиною, чому наголовок у статті: Припадкові голоси про Україну.

Навіть старі та випробовані приятелі визволення українського народу серед анґльосасів приневолені нині мовчати, немов достосовуючися до того морального терору, що його Совети нині виконують на офіційній опінії демократичних держав. Тому серед такого положення кожен голос про Україну вартісний, щоб його занотувати для історії та подати до відома українського громадянства.

Реферат проф. Грановського про Україну в рекорді американського конгресу.

На стороні 8765 конґресового рекорду з дня 18. грудня 1944 вписано таке: **„Україна Побоєвищем за волю".** Містер Шіпстед (сенатор з Міннесоти) просив та дістав дозвіл, щоби в рекорді був напечатаний реферат під наголовком: Україна Побоєвищем за Волю, зладжений д-ром Олександром Грановським, професором ентомольоґії та економічної зоольоґії університету Міннесоти. Реферат появиться в додатку до рекорду". І дійсно на стороні A5193 напечатаний в трьох колюмнах рекорду реферат проф. Грановського, як подано в рекорді, Президента Організації Відродження України. Проф. Грановський в своїм рефераті говорить про жертви, що їх понесла Україна в теперішній війні та про героїзм українців в рядах червоної армії.

Дальше говориться про геройство карпатських українців, які перші протиставилися плянам Гітлера завоювати Европу. Кинувши коротко огляд на визвольну боротьбу українського народу від престарих часів аж до проголошення обєднаної Української Народної Републики (22. січня 1919) автор ставить перед очі це, що витерпів український нарід від Росії перед і по 1939 році. Міжнародна мораль та вірність американським принципам волі для всіх народів вимагають конечно створення самостійної української держави. Не станеться це, союзні демократичні держави не сповнять свого довгу супроти тих міліонів власних вояків, що гинули та згинули за волю всіх народів.

Оце зміст реферату проф. Грановського по словам конґресового рекорду.

Посол до англійського парляменту Рис Дж. Дейвис про українців.

Відомий добре американським українцям посол до анґлійської палати громад, Рис Дж. Дейвіс, оборонець українців з часів першої польської пацифікації, дня 30. січня 1945 говорив принагідно про українську справу. По словам протоколу англійської палати громад з того дня посол Дейвис порушив потребу пристосувати право самоозначення народів в повоєнній Европі. При цій спосібности сказав таке: „Це тепер ведеться війна ідей, одначе ці ідеї є трошечки помішані з капіталізмом та з рекетом того роду. Позвольте мені завернути до того арґументу, який я стрінув в звязку з українським питанням. Не є тут знаним загально, що разом з Канадійською Армією в Европі бореться біля шість тисять канадійських жовнірів українського походження. І це може здивує достойних членів палати, коли довідаються, що я був запрошений недавно промовити до них, не зважаючи на те, що я держуся таких непопулярних переконань. Варто проте знати, **що ці вояки тримаються твердо погляду, що ніяка частина української землі не має бути влучена до Росії ані до Польщі. Вони тримаються погляду, що український нарід має мати право навіть вирішити, чи має бути самостійна Україна чи Україна має стати частиною Російської чи Польської Републики.** Вони розпочали видавати публікації в цій державі, даючи вислів своїм поглядам в такім напрямі. В Україні живе більше людей ніж на цих островах, бо біля 48 міліонів, оскільки я знаю. Це є нова проблема, яка може виринути серед бігу справ".

Оце дослівні слова посла Дейвіса, згідно з протоколом англійського парляменту, який до редакції журналу „Ді Юкрейнієн Кводерлі" надіслав сам достойний бесідник.

„Це не є чисто польсько-російська справа, це є також в більшій мірі українська справа.

Такі слова висказав на засіданню англійського парляменту дня 21. лютого ц. р. британський секретар заграничних справ Іден при дискусії над рішенням недавної Кримської Конференції в польській справі. Деякі посли закидали Чорчилови, що на Кримській Конференції маємо діло з політикою імперіялістичною. Посол М. Пітерик поспитав Чорчила, чи до Польщі та балтійських держав відноситься друга точка Атлянтійського Чартеру, яка говорить, що ніяка територіяльна зміна не буде доконана без виразного бажання заінтересованого населення.

Посол Доґлес Лойд Сейворі спитав Ідена в такий спосіб. Таж Східна Галичина ніколи до Росії не належала, який доказ має Чорчил, що населення на схід від лінії Курзона бажає бути влученим до Росії?

Іден відповів, що палата хіба знає про сильний національний український рух, який там істнував від довгих літ, одначе уряд не має подрібних даних, який стан тої справи тепер.

Посол Сейворі на це сказав: Хіба ви не є обовязані на підставі Атлянтійського Чартеру взяти під увагу це населення, нім його перенесете під другу владу?

Це — відповів Іден — не є справою чисто польсько-російською, це є в більшій мірі українська справа, одначе я не маю в руках свіжого матеріялу до цеї справи, хотяй знаю, що на цій території є велика українська більшість.

Лейборит Ричард Стокес перервав це окликом: Якжеж тоді уряд міг прийти до такого вирішення, коли немає фактичних інформацій про цю справу!

Оце перебіг останньої дискусії на українську тему, що виринула с звязку з обговорюванням польсько-советського конфлікту за несвоє, за землі третої сторони — за землі українського народу.

Ю. КЛИМЕНКО. 3)

ПІД ШЕВЧЕНКОВОЮ КАЛИНОЮ

— Нічого, ми будемо уважно слухати вас, розкажіть, дідусю, — настирливо причепились до старого Грицька дві дівчини — красуні, Ксеня й Марія.

— Ох, дівчатонька, лишенько мені з вами, — і не відчепишся від вас! Та щож робить! Колись і я був молодий, гарний, дужий, а тепер... кхе, кхе... тепер подивишся на вас усіх таких живих, веселих і жалко стане тих давніх років, коли я, мов той сокіл, перелітав з одного краю до другого, коли я здумав ще завзято братись за всяке діло був на селі першим робітником, першим балагуром... Минулося... Стареча неміч ось підходить, підкрадається, щодня спостерігає, а там — незабаром несподівано і смерть прийде. Спочинуть і мої втомлені кістки під сирою землею... Ох, тяжко, важко, дітоньки, вмирати, а найгірш — в таку чудову добу, коли все навкруги цвіте, радіє, пишається новим життям, кращими надіями, пахучими квітками...

— Та що, ви, дідусю, Господь з вами... надумали вмирати — ви ще, може, переживете усіх нас: ви так гарно себе почуваєте, і навіть зовсім непомітно, що ви нездужаєте. Та покиньте ви ліпше думать про смерть хоч на цей чудовий вечір. Он — гляньте на небо та подивіться, як там гарно та любо, які там ясні зірки... Скільки їх!... Кажуть люди, що то янголи дивляться на землю. Чи правда цьому, чи ні? Кажуть ще, що то вмерші дивляться з неба, як живеться їх родині на цьому світі. От і ви, як умрете, дідусю, то будете там високо — високо і звідти будете подивлятись, як живуть поміж собою ваші діти онуки... А покищо, покиньте, дідусю, журитись та розкажіть нам щонебудь про Тараса. Ви його добре знаєте, кумпанували з ним і може під цією калиною і маївку з ним таку саму справляли? Розкажіть, дідусю, розкажіть, — невгамовно цокотала весела Марійка до старого Грицька, і її молодий, дзвінкий голос геть розлягався луною по всьому гаю.

— Ні, голубко, Тараса я знав гаразд, але ні разу не доводилось мені з ним справляти маївку під цією калиною. Тоді не такі були часи. Наші батьки не знали цієї забавки, бо тоді їм не дуже солодко жилося: клята панщина забирала всі сили, все здоровля, тай заробітків не було ніяких... а крім того, я був ще хлопцем, як Тарас коли-неколи навідувався в гості до своїх братів. Я познайомився з ним у покійного батюшки Григорія Кошиця. В нього я служив за наймита тоді, як Тарас сватавсь за його дочку Тодосю. Ото гарна була баришня — царство їй небесне! — Грицько поважно перехрестився. — А добра яка! Ніколи я не чув від неї прикрого слова; бувало, все заступається за мене перед батьком, як я щонебудь зроблю не так, як треба. За цеж я її — Боже мій милосердний — як дякував і по цю пору не можу забути, як невинно, як жорстоко батько й матір занапастили все її життя, загубили молоду її долю...

— Про цю нещасну долю баришні Тодосі нам цікаво булоб послухать, — відповіла Марійка, — розкажіть, дідусю, будьте так ласкаві, про її нещасне кохання з Тарасом. Чим воно скінчилось? Чому їх не зеднала докупи доля?

— Еге, чому... Звісно, чому — батьки не схотіли, от і все. Бачте, Тарас, як і наші батьки колись, був перше кріпаком у пана Енґельгардта і, як був шіснадцятьлітним хлопцем, то деякий час служив у панотця Григорія за наймита. Баришня тоді ще була маленька і не цікавила Тараса своєю вродою. Ніколи він, бідолашний, не сподівався, що вона згодом стане йому до вподоби, не сподівався, що вони загинуть обоє в самоті, в вічній розлуці через уперту жорстокість її батьків... Але ось слухайте, — добавив Грицько, трохи замислившись та журливо поглядаючи на своїх слухачів, — поки Тарас служив у старого батюшки за наймита, то він і матушка зо всею сімєю ставились до нього, як звичайно ставляться господарі до всякої прислуги. Заставляли його багато робити і часами, можна сподіватись, йому приходилось несолодко відчувати на собі тяжке своє становище. Та недовго Тарас служив у нього: років два, не більше... Побачив батюшка і добре упевнився, що з Тараса робітник не дуже здатний. Все бувало, в вільні години щось пише, читає, або малює олівцем на аркушах паперу; а то збирає в кухні до цікавої розмови всю челядь, забуваючи, що треба напоїти коней, або перейти яке інше путтяв хозяйстві. Побачив він це тай відправив Тараса. А тут трохи згодом його взяли до панів, а після того, через деякий час найшлися добрі люди, котрі визволили його з кріпацтва, заплативши панови силу грошей, тай начали його вчити, щоб зробити з нього розумну, освічену людину. Звісно, який у нашого брата — мужика дитячий розум: в постійних злиднях та праці не маєш ні одної вільної години, щоб прочитати якунебудь книжку. Тай то добре, як грамотний, а таких грамотних в ті часи було в нас на селі дуже мало.

Та якаж тоді могла бути наука! Мука, прости Господи, а не наука. Тай вчителі тоді були добрі — нічого казати... Як хотів бути грамотним, то заведуть тебе, бувало, батько або мама до школи, до дяка, який любить частенько вживати горілку. І почне той дяк тебе вчити... Та так забє різками й тумаками памороки, що тікаєш з тієї школи, як з пекла.

(Дальше буде).

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

10% SAVED NOW OR 100% TAKEN BY THE AXIS LATER!

BUY WAR BONDS

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„СТАРОСВІТСЬКА" МАТІР — ДО ТУТ РОДЖЕНИХ ДІТЕЙ.

Як одна з українських матерей, роджених в старім краю, почуваюсь до обовязку дати хоч якусь відповідь нашій молодій тут родженій українці на її завваги, поміщені в „Свободі" з дня 21. лютого 1945.

Признаюсь, що дати задоволяючу відповідь на ці всі закиди нашої молодої читачки, буде не легко або й не можливо, бо її допис зачіпає глибоко, до самого дна, одну з найбільш наболілих наших проблем тут в Америці. І якби ми до тої делікатної справи не підходили і з котрої сторони її не трактували, одно певне, ми не всилі усунути ті непорозуміння, які істнують між родичами, родженими в краю, і дітьми, щодженими тут в Америці.

Передовсім треба мати на увазі, що тут мова про два покоління людей, які ховались і росли в інших обставинах, в інших краях і в інших часах. А чи і в відносинах між дітьми та родичами, які роджені тут в Америці, є під кожним оглядом усе ясне, згідне й гармонійне? А коли говорити правду, то у них діти ще частіше покидають рідний дім ніж у нас!

Думаю, що частою причиною незгоди в родинах є таки матеріяльний недостаток, а ми, українці, одні з тих найбідніших.

Жалуєсь наша молода читачка, що наші родичі не хочуть пускати дітей на нічні забави; не дають їм змоги читати інші книжки крім шкільних; не знають, які страви потрібні людині; не вміють ховати дітей; не оказують їм ніжних почувань; і т. п.

Щодо нічних забав, то хіба не тяжко догадатись, чому родичі, і то не лиш наші старосвітські, дивляться кривим оком, особливо коли молоді дівчата ідуть без відповідної ескорти і вертають по півночі. А щодо тих танків у гайскул, то ледви чи які родичі є їм противні. Треба нашій молоді також памятати, що наші родичі майже всі жили по глухих селах і часто не були дальше від рідного села ніж в повітовім містечку. А як колись чули десь чи читали щось про великі міста, як от Ню Йорк, то хіба як про місце злочину, розпусти і всього найгіршого. Тож природно, коли тепер їх дитина іде в ночі у саме нутро того великого міста, їх серце неспокійне і вони, можливо, щоби ту дитину остерегти, висказуються дещо загрубо; але ми знаємо, що у них на думці є остерегти від нещастя дитину, а не що інше. Бож ніхто зрештою не заперечить які страшні наслідки потягають за собою нічні прогульки. А при тім не забуваймо, що наші люди мешкають звичайно в найгірших секціях!

Щодо страв, мяса, зеленини, салад і т. п. то тут велике поле до праці має таки сама молодь. Вона багато читає, слухає радія і повинна своїх матерей розумно освідомити, а як треба, то й учити. Але так є, що багато є в нас таких донечок, що не мають навіть терпеливости говорити зі своєю мамою, бо мати не розуміє добре по англійськи...

Щодо оказування дітям любови, це вже справа залежна від натури і успосіблення людини. Я сказалаб, що наші люди назагал є чутливі і часто мають тої любови аж забагато для своїх дітей! Можливо, що вони не оказують її дуже ефектовно, але не забувайте, молоді дівчата, що наші люди не звикли публично оказувати своїх почувань так як актори на сцені. Мені здається, що наші родичі назагал люблять дітей і дають на це докази своєю посвятою. Погляньмо тільки на наших старих матерей: вони працюють вдома, а кільки з них іде до нічної праці тільки на це, щоб їхня донечка не мусіля бідувати колись так, як вони бідували. А пogляньте на суконку тої мами! Доня нераз стидається через те мами, але не думає, що мати вбирається бідно тому, щоби було за що вбрати доню модерно.

Молода читачка ще пише, що наші люди це песимісти. Так воно на жаль є. Але можливо, що це є вислідом довголітньої недолі українського народу, як і тому, що й тепер нема виглядів, щоби поліпшилась доля України, яка їм дорога. У нас навіть принялась пословиця, що „нам все вітер в очі". Це питання розвяже собі молода читачка сама, як дещо вглибиться в історичні змагання українського народу. Тут можна закинути мені втягання політики в справи родинного життя. Та так є, що такі речі відбивались не лиш на життю родин, але і на життю не народжених дітей.

Читачка зачіпає ще преважну справу, а це виховання дітей. Це дуже складна проблема для людей з вищою освітою, а щож доперва говорити про сіру масу. В додатку візьмім під увагу, що наші матері працюють поза домом і у них така справа як виховування дітей майже неіснує. Тут грає ролю мала свідомість і матеріяльні обставини. Та проте, як знаємо, у нас українців є найнижчий відсоток діточих злочинів в порівнанні з іншими народами.

Вкінці в дописі молодої читачки сказано, що наші люди інтересуються більше справами старого краю як американськими. Що так не є, доказом цього хай буде таке:

Від початку війни ведуться різні збірки як на А. Ч. Х., U. S. O., „Вор Фонд", продажа бондів і проче. Ніхто не заперечить, що вся ця праця спочиває майже виключно на раменах нашого старшого громадянства. А чи не краще булоб такими збірками займатись молодим дівчатам, які знають добре мову і саму справу, на яку дана збірка іде? На жаль наших молодих дівчат при такій роботі є дуже мало. Дальше возьмім працю в А. Ч. Х. Сотки і тисячі годин працюють на рік наші старші жінки, а скільки є наших дівчат? Чи вони не знають нічого про війну? Існують у нас різні комітети, які виконують різну американську патріотичну працю і часто до такого комітету попаде якась молода сила. Ми всі старші радіємо, що ось аж тепер праця піде скорим темпом, як до помочі стануть наші доні. Тимчасом прийшли другі - треті збори, тай наша молода надія зникла, кажучи, що дуже занята, а часто й без оправдання. Коли пишу це, не маю на цілі ганьбити наші діти, але пишу тому, щоб і вони знали, що вони також мають деякі провини за собою. А що наші люди цікавляться старим краєм, це зовсім природне; вони лишили там рідню, рідні загони; вони лишили там свої молоді може й найкращі літа. І як їм викинути це все зі своєї памяти?

Приємно було запримітити в дописі молодої читачки, як то наші старші люди цінять „Свободу" і уважають її за своє „евангеліє". Це зрозуміле і булоб дивно, колиб було інакше. А якщоб і наші сини та доні більше читали „Свободу" та „Юкрейніен Віклі" і горнулись до найбільшої нашої організації, якою є У. Н. Союз, то між молодим поколінням і старшим булаб менша пропасть, а більше порозуміння і вирозуміння. В тій „Свободі" вичиталиб наші діти багато річей про своїх старосвітських родичів і таким чином краще їх пізналиб. З тої „Свободи" вони довідалисяб, що ті старосвітські родичі, що то роблять так багато помилок супроти своїх дітей, двигають на своїх мозолистих плечах ще далі майже всю працю, яку виконують українці в Америці. А наші громадяни, які стали „модерними" відійшли від нашого громадянства і їх нема ніде; хіба, що час від часу хтось з них кине грошеву жертву, неначеб хотів окупитися. Тому, як хочете, дорогі діти, щоб родичі вас розуміли, старайтесь вглянути теж і в їхню душу, щоб їх зрозуміти, бо вони можливо терплять на тих домашних непорозуміннях більше, ніж їхні діти.

Марія Демидчук.

ДАРУЙТЕ КНИЖКИ ДЛЯ ВОЯКІВ

До Комітету Українців Канади звертаються з просьбою наші вояки й цивільні, які опинилися через воєнні події далеко від рідних земель, за уживаними, а ще добрими до ужитку українськими книжками. Комітет таких книжок не має. За те в кожній українській хаті і в кожній організації є книжки, які вже перечитані й їх вже більше не вживається.

Для того просимо всіх зібрати такі перечитані книжки, запакувати й їх нам вислати, а ми опісля вишлемо їх на власний кошт, де треба. Це просьба за дарунками. Імена даруючих книжок будемо оголошувати в українській пресі.

Поможіть вашим братам і сестрам читати українську книжку.

Посилайте ваші книжки на таку адресу:

UKRAINIAN CANADIAN COMMITTEE,
711 McIntyre Building,
Winnipeg, Manitoba, CANADA

З Канцелярії КУК.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

AMERICAN ✚ RED CROSS

Юлія М. Шустакевич.

НАД БЕРЕГАМИ МЕКСИКАНСЬКОГО ЗАЛИВУ

(З нагоди місяця Червоного Хреста подаємо начерк, опертий на фактах рятункової акції Американського Червоного Хреста, в часі страшної катастрофи, яка скоїлась над берегами Мексиканського Заливу, в році 1900. В цій катастрофі найбільш потерпіло населення малого острова — Ґалвестон).

Заповідалась чудова осінь. Вересень що-тільки почав золотити листки на деревах, а спокій у природі не віщував жадного лиха. Навіть часописи, які люблять усе знати наперед, тепер звільнили ходу. Надармо репортери вітрили носом за життевими пригодами. Усе йшло своїм щоденним шляхом...

Аж нараз загомоніли телеґрафічні дроти і порушили спокій, а на сторінках преси появилось товстими буквами, одно жахливе слово **„Ґалвестон"**.

А дальше звучало: „У порті Роял море виступило з берегів і своїми велитенськими хвилями наче холдними обіймами залляло суходіл на десятки миль. Сотки жертв у людях і страшне знищення".

Цілий край заворушився. Ця вість вдарила у дзвін тривоги і як на приказ наше членство явилось в головній кватирі Американського Червоного Хреста у Вашинтґоні. Зараз першої днини наспіла телеграма від „Ню Йорк Ворлд", який згодився на своїх сторінках розпочати негайну кампанію за збіркою фондів та інших засоів для потерпівших Ґалвестонців з тим, що дуже радо усе це доставить на призначене місце, якщо голова Американського Червоного Хреста, Кляра Бартон, згодиться приняти над цим догляд.

Ця вельми гуманітарна пропозиція піднесла духа членок і вони малою ґрупою, в числі 12, на чолі з Клярою Бартон і при асисті кореспондента Ню Йорк Ворлда, вирушили в дорогу до Ґалвестон. Їхали автобусом, на якому виднів Червоний Хрест.

Прибувши до Гюстон, у стейті Тексас, наші подорожні мусіли переждати один день і тут уже мали нагоду бачити початки цієї страшної катастрофи. Вкінці добились до Тексас Сити, що лежить над самим заливом і знова мусіли заночувати майже під голим небом, бо саме місточко Тексас Сити було цілковито в руїнах.

Із 4—5 тисяч домів остали тільки тріски. Переправа через залив на остров Ґалвестон була вельми утруднена, аж вкінці дістали „баржу", яка забрала їх на остров.

На місці катастрофи.

Нема слів, якими можна описати, що тут діялось. Недавно бурхливе море, яке бушувало у страшній фурії, тепер наче притихло. Найсильніші будівлі нестоялись перед морською фурією. Цілий кордон румовищ, який залалив береги на цілі милі довкруги, місцями творив звалища на двадцять стіп високі, об які ще й досі кидались розгойдані морські хвилі наче змії на свою жертву.

А румовищах живцем похованих сотки людських істот грілись до сонця і аж надто говорили, що це значило для тих, що остали в живих. Улиці завалені камінням, цеглою, дерева повиривані з корінням лежали наче трупи, а тут і там лежав потоплений домовий скот.

Усі людські надбання, усі старання цілого життя, усе лежало покотом знищене, зруйноване, а люди вешталисЬ наче спянілі від жаху, заломлювали руки, болючи над втратою когось з родини або майна.

Хоч як жахливо все представлялось, то всеж таки ще до приїзду Червоного Хреста деякі громадяни, „прийшовши до себе" нашвидку створили з поміж себе рятунковий комітет і в напів розваленому готелі що одинокий зостався, відбували свої наради. Саме до цього комітету зголосились наші подорожні. Нема потреби розписуватись, як ґалвестонці повитали Червоний Хрест. У своїм горю думали, що за їх не тільки люди, але й сам Бог забув. Це нещастя звалилось на них так неждано. Обставини цієї катастрофи були такі невидані, що комітет лекше зітхнув, як стрінув членів Червоного Хреста, що вже були свідками неодної подібної катастрофи і знають як повернути рятунковою акцією. Разом отже згодились працювати, слухаючи вказівок управи Червоного Хреста.

Третього дня прибули ще на місце катастрофи: голова колишнього Центрального Рятункового Комітету на Кубі — Степан Бартон — і його секретар Фред Вард. (В році 1898 на Кубі вибухла революція, наслідком чого було вбитих близько 2,000 осіб і стільки ранених. Американський Червоний Хрест поспішив з помічю. Ці два мужі наспіли, щоб оглянути стан катастрофи і стати до помочі).

Рятункова акція.

Не легко було розглянути розміри всього нещастя, зваживши, що улиці і все довкруги було позавалюване не тільки відламками дахів, стін; плотів, але було наненено всякої хатньої обстанови, включно з піянами, а в се те врите глибоко, на яких три стопи в рінь і пісок, який знесли морські буруни.

Найважніше в цій хвилині було це, щоби мати якийсь будинок на склад усіх засобів, що могли наспіти кожної хвилі. А як потрібно було цих засобів! Ліків, поживи, убрання, всього. Коли Кляра Бартон разом з іншими охотницями заходилась біля ранених, які дізнавшись про Червоний Хрест, з радістю а заразом із сльозами в очах спішили за помочю, тоді Степан Бартон, її брат, мобілізував кожного, хто був сильний і здоровий і хто тільки міг зарвати лопату в руки до чищення улиць. Відчинено полеву кухню. Треба було нагодувати голодних дітей, а то й старших, а також тих, що працювали при чищенню улиць. Таким чином праця кипіла в день і в ночі на зміну.

Показалась конечність відкрити захоронки для дітей, бо у многих випадках в часі катастрофи родичі пропали, а діти дивним дивом остали в живих, або навпаки. Ось такі факти промовляли за діточою захоронкою: Зголосилась до голови А. Ч. Х. якась жінка і привела шістьлітне дівча і каже: „Вона не моя, але учора, коли я драпалась по звалищах своєї хати, я почула її плач. Коли я з трудом добилась до неї, я побачила її мокру, перелякану, притулену в кутку незавалених стін". В іншому випадку десятьлітній хлопчик задержався в галузях старого дуба і так персидів кільканадцять годин, поки його знайшли. Що дня збільшалось число сиріт і вкінці дійшло близько двох сот. І так оснування захоронки було конечним.

Для бездомних треба було будувати захисти, бараки, та з чого? Будівляний матеріял море змило! Тоді Червоний Хрест апелює в часописах за будівляним матеріялом і знаходить відповідний відгук, бо вже в днях обильно надходить з дооколичних міст будівляний матеріял а також надходять й інші прилади до будови. Така поміч вельми кріпила не тільки потерпівших, але додавала сили і витревалости самим членам рятункової акції і членам Червоного Хреста.

Много людей на визначних становищах, що жили в достатках, в одному дні зістали обдерті з усього безпощадною та дивною примхою природи. Тепер змушені приймати поміч в харчах і вбирати даровані убрання. Були випадки, що зголошувались за убранням люди зовсім обдерті, наприклад один чоловік, якого захопили морські хвилі і несли його кидаючи ним як забавкою на усі сторони. „Раз я зачепився за рукав аб якийсь пліт та позбувся цілого рукава. Дальше зачепився до чогось на плечах і так ціла сорочка здержалась. На щастя я вхопився якогось дерева, обняв його цупко, а попри мене все несло, відламки сходів, дошки, діточе ліжечко, тощо. Хвилинами здавалось мені, що дерево не видержить напору води. Мої ноги були покалічені всякими предметами, які несла вода. Вкінці сила филь зменшилась, а змого убрання як бачите, самі клапті остали".

Таких і подібних фактів були сотки.

Ранені.

Кватира Червоного Хреста не замикалась. День і ніч нотувались нові випадки, і поки збудовано нашвидку шатро на шпиталь, ранені сиділи чи лежали довкруги на землі. В міру того, як вісти про катастрофу поширювались, прибували дооколичні лікарі-охотники і норси та ставали членам Червоного Хреста до помочі і рятунку діткнених нещастям людей. Тимчасове шатро не могло помістити усіх ранених і тому треба було їх відсилати на другий бік, себто на суходіл до Тексас Сиrі, а звідтам до Гюстон. Переправа через воду була небезпечна і повільна. Мости позривані, а місцями куди відбувалась комунікація перед катастрофою, появились мілкі та зрадливі піскові насипи і треба було їх далеко обминати. Переправа була ще й небезпечна, що вода що досі несла позривані дахи, всякі колоди та дерева. Морські буруни понищили в дооколичних пристаннях менші і більші кораблі і тому обставини були справді розпучливі. Отже одною „баржою", яка чудом остала ціла, тепер переводилось комунікацію між островом і суходолом, і тільки в день.

Задля загального порядку наспіла міліція, щоб здержати напливаючі тлуми народу, які прибули до Тексас Сити. Одні жадні поглянути на людське горе, інші, щоб дізнатись про долю своїх приятелів або родини приживаючих на острові. Кожна вранспортація з острова привозила потерпівших, хорих, покалічених, а інших з глибокими ранами в душі по втраті когось з родини. Матері, яким шаліюча буря повиривала дітей з рук і діти, що лебеділи по втраті батьків. Ціле пекло представлялось у всій траґедії. Часописи розписували широко цю катастрофічну подію, але вони не були всилі описати і десятої части нещастя.

(Дальше буде).



ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ

Маємо вже на складі дуже гарні, релігійні, ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ.

Ціна 5 центів одна.

Замовлення враз з грішми висилайте на таку адресу:

"SVOBODA"
P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

Виповніть і витніть понижчий купон та вишліть на повищу адресу.

"SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Прошу мені прислати ______ Великодних Карток.
на що залучаю суму ______
Імя й прізвище ______
Адреса ______

УВАГА! НЮ ЙОРК і ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

МИХАЙЛО СКОРОБОГАЧ

— ставить для —

Українського Запом. Т-ва „ДНІСТЕР"
Відділ 361 У. Н. Союзу в Ню Йорку
драму в 5-ох діях, зі співами і музикою М. Старицького:

„НІЧ ПІД ІВАНА КУПАЛА"

В СУБОТУ, 17. БЕРЕЗНЯ (MARCH 17, 1945)
точно годині 8-мій вечером.
В НЕДІЛЮ, 18. БЕРЕЗНЯ (MARCH 18, 1945)
точно в годині 6-тій вечером.
В ШКІЛЬНІЙ АВДИТОРІЇ СВ. ЮРІЯ, 217-19 E. 6. ST.,
ЦІНА БІЛЕТІВ $1.50 і $1.00 З ПОДАТКОМ.

В штуці беруть участь найкращі драматичні сили міста Ню Йорку. Пані: Міліна, Маруся Скоробогач, Марія Осадчук, Павліна Авраменко, Оксанна Бражник, Марія Боднар, М. Мельник; П-ве: Михайло Скоробогач, Іван Петраш, Андрій Дубас, Яновський, В. Павлів, та інші.
Режісура та вокальний Ансамбль, Михайло Скоробогач.
Орхестра — при піяні Марія Гребінецька.
Костюми: Федір Бражник.



Марія Осадчук у ролі Наталки

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—BErgen 4-0237—BRyant 9-0582

WAR MANPOWER COMMISSION EMPLOYMENT REFULATIONS

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Суцні робітники обовязані мати посвідку, що вони є до розпорядимости. При переношенню до менше суцних мусять мати крім цього згоду „Юнайтед Стейтс Емплоймент Сервіс". „Критичні" робітники потребують те обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Мужчин і хлопців учитись кольорувати і викінчувати name plate, стала чиста легка робота.
U. S. Bronze Sign,
508 Broadway (near Prince) N. Y. C.

РОБІТНИКІВ ДО ПРАЛЬНІ

У всіх департаментах
Досвід не потрібний
Цілий час, або кілька годин.
HOLLAND LAUNDRY
225 25th St., Brooklyn
BMT—4th Ave. Subway до 25th St.

АРТИСТ-МАЛЯР

при гудзиках і виробі прикрас
Подайте платню
ROOM 603, 1265 BROADWAY, N.Y.C.
Tel. MU 6-6127

ФАБРИЧНИХ РОБІТНИЦЬ

Добра платня — чудова нагода
легка модерна фабрика
AMHALITE CO.
58 West 15th St., N. Y. C.

FREIGHT HANDLERS
ДЕННА ПЛАТНЯ
Час і пів після 8 годин
PENNSYLVANIA RAILROAD
Голоситься 275 Bowery або
Room 204, 110 W. 42nd St., N. Y

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Робітника при ляді й пательках, $50 тижне., неділі і свята вільні. Harry's Luncheonette, 105 E. 47 St. N. Y. C.

Робітників і служачих
до фабрики деревляних виробів
506 E. 19th St., N. Y. C.

РОБІТНИКІВ складачів, здібних робити свої форми. Стало, овертайм. 568 Broadway, N. Y., 3 flight up

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ОПЕРЕЙТОРОК
на WACs Блюзках
ВИСОКА ПЛАТНЯ—СТАЛА РОБОТА
Повоєнна нагода
Приємні робітничі умовини
Голоситься негайно
TALLYRAND SPORTSWEAR
153 Lawrence St. (Corner R. R. Av.)
Hackensack, N. J.
WMC Правила заховуємо

FLOOR GIRLS
На WACs Блюзках
ВИСОКА ПЛАТНЯ—СТАЛА РОБОТА
Повоєнна нагода
Приємні робітничі умовини
Голоситься негайно
TALLYRAND SPORTSWEAR
153 Lawrence St. (Corner R. R. Av.)
Hackensack, N. J.
WMC Правила заховуємо

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Замісць вінка на могилу погибшого вояка.

Громадяни Олекса і Розалія Косюк дістали сумну вістку: Погиб їх дорогий син Іван на Пасифіку дня 10. листопаду підчас корабельної експедиції. Біль їх відчула громада, бо п. Іван Косюк є активним членом громади, як і в Товаристві Запорозька Січ, від. 206 У. Н. Союзу, та не бракує його в ніякому підприємстві на добру ціль. Син Іван пішов слідами батька і належав до У. Н. Союзу, від. 206, до хору, до музичної банди, молодечих клюбів, тощо. З маринарки потішав родичів надією, що війна скоро скінчиться, а він повернеться і одружиться з українською дівчиною, з якою був заручений. Та судьба рішила інакше і він погиб, маючи 26 років.

В неділю 18. лютого відслужив о. Петро Білон панахиду в укр. прав. церкві, де зібрано $150 на вічну память по Покійним, що буде куплена для церкви. А 24. лютого відбулось ще поминальне богослуження по Покійним з великою парадою і зворушливим словом, о. Білона. По відправі відбулось в галі приняття, підчас якого гром. Іван Кокольський, секретар 206 відділу, попросив присутних вшанувати память Покійного і його геройську смерть жертвою на народні потреби. Підписана і. п-ні Т. Гук перевели збірку, що принесла $62.50, з чого $20 призначено на працю Українського Конґресового Комітету, а решту на інші цілі.

Жертвували по $5: Олекса і Розалія Косюк, Анна Будник, родина Гук; по $2: Ярослав Косюк, Леся Косюк, Іван Кокольський, Ксеня Королишин, Андрій, Анна Зарівна; по $1: Ант. Зелененька, М. Липська, А. Зарівна, Я. Мостецька, В. Познанська, А. Ольбрахт, К. Вистянська, А. Квасніцька, А. Бойко, М. Сороката, К. Копернюк, Анас. Липська, К. Осова, А. Боднар, С. Ясіньчук, В. Липка, М. Копернюк, Л. Ганчарик, І. Стрик, П. Стойко, І. Затонський, В. Кучерявка, Й. Ходоровський, М. Кінаш, о. П. Білон, К. Сулима, К. Підгорецька, Й. Кава, І. Тепер, Н. Михалюк, А. Михалюк, Т. Паньків, Р. Вецал. — Дрібними $1.50. — Разом $62. 50.

Р. Вецал.

ГЕРКІМЕР, Н. Й.

50-літний ювилей заслужених громадян.

Є рідкістю в нашій громаді обходження 50-літних ювилеїв. Та громадяни Дмитро і Марія Бурчицькі такого дожили і обходили 50-літні роковини подружого співжиття, а з ними поділяла їх радість також українська громада.

В неділю, 25. лютого б. р. ювилятів приймали благословіння в укр. прав. церкві св. Покрови, а після уділення благословіння, о. Іван Шнурер, парох, зложив ювилятам побажання, а з сердець присутних залунало „Многая літа".

Милою несподіванкою для ювилятів був бенкет, даний в їх честь громадою (за стараннями пань Анастазії Ангел і Парасксвії Чорнобай) в салі Українського Народного Дому. Саля була битком наповнена. Тостмейстром був бібліотекар Окружного Суду в Ютика, п. Михайло Пухир, кревний Ювилятів. На бенкеті гратуляційні промови висказали: о. Т. Шнурер, від церкви, син ювилятів Михайло, Йосиф Наконечний від Українського Центрального Комітету в Геркімер, Матвій Політило від відділу 192-го У. Н. С., якого він є довголітним членом, — та многі інші. Синова громадян Бурчицьких, Анна, відчитала ряд надісланих привітних телеграм і листів. На бенкеті не забуто і про добродійні цілі, бо зібрано $30.00, які по волі Ювилятів розділено по $15.00 для Українського Американського Допомогового Комітету в Філядельфії й для Американського Червоного Хреста.

Гість.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Коляда на поміч повоєнним українцям.

Колядою занявся Комітет Злучених Організацій. Хоч яка була непогода та тяжко було ходити, то таки пішли жінки по коляді, хоч перемучені працею вдома і поза домом, аби тільки зібрати коляду та помогти тим бідним бездомним.

Колядувати ходили: Р. Вецал, М. Липська, К. Королишин, Я. Мостецька, М. Колісник.

Жертвували по $2: о. П. Білон, А. Боднар, П. Бабій, Г. Корчій, М. Вецал, П. Липська, І. Тепер, О. Колісник, І. Околіта, К. Королишин, О. Косюк, М. Копернюк, В. Липський, М. Клеван, Т. Лаба, І. Кацюба, П. Кацюба, Й. Кава, Н. Околіта; по $1.00: А. Рибак, М. Заходник, А. Свірська, В. Червінський, Т. Паньків, З. Каролишин, К. Осова, М. Кузів, М. Глядик, П. Заяць, П. Ремінник, В. Лановий, Л. Ганчарик, О. Барилюк, М. Чагарин, Є Липський, Д. Піжинський, П. Клекот, М. Кінаш, П. Гук, А. Каролишин, Н. Герман, М. Яцишин, М. Бардачевська, А. Сарохман, К. Сулима, Г. Кічак, В. Кушнір, Й. Ходоровський, І. Маланчук, А. Пророчук, Т. Стрик, І. Градюк, В. Кучерявка, Д. Бойко, В. Киндифорський, В. Свинарчук, А. Чубай, О. Чубай, А. Сирота, І. Боднар, Е. Зарівна, Н. Федишен, Й. Чагарин, Т. Чагарин, Г. Шевчук, М. Карась, С. Садовська, П. Дияк, М. Підгородецький, М. Проборівський, А. Копитко, П. Гудз, М. Барилюк, П. Стойко, Д. Гимборовський, К. Корніцький, М. Захарків, З. Захарів, О. Рогожинський, М. Джаман, І. Лисий, А. Ремінник, М. Бровчук, Я. Мостецька, Д. Гафійчук, Д. Лукиник, І. Рудик П. Лапчинський, І. Познанський, В. Липка, І. Пурич; Г. Гливка дав 75 ц., а по 50 ц.: Е. Петрович, Й. Виспянська, К. Виспянська, М. Сербай. Два доляри є без імени, бо забули. когсь записати, разом $117.75.

Марія Колісник.

ЖАРТИ

„Модерна" жінка.

Пристійна 22-літня жіночка з двома першими іменами, Марія і Рут, дісталася в руки поліції через свій недогляд. Федеральне Бюро Інвестиґейшен подало про неї такі інформації: Перший раз вийшла Марія Рут заміж в 1938 р.; двічи вийшла заміж в 1941 р., а в 1942 і 1943 за двох чоловіків. Вони всі живуть і не брали від неї розводу. Два зних служать при армії Дядька Сама, а Марія, як їх жінка, дістає частину пенсії за обох. Оця пенсія дала притоку агентам федерального Бюра до слідства. Її арештували як паню Кріґер, бо це було імя останнього її чоловіка, моряка з данського корабля.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

В. Т., Шікаго, Ілл. — Те про Ідена та українців було й в деяких нюйорських ґазетах, але добре зробили, що переслали витинок з шікаґовської ґазети. Бо буває така ґазетна „політика", що от про те не було навіть в такій ґазеті як Ню Йорк Таймс, що завжди підкреслює, що кладе особливу вагу на те, щоб усі новини подати якнайдокладніше. Знов голос про „Підкарпатську Росію", що був в Шікаго Сондей Трибюн з 4. лютого, походить цілком певно від мадярки. Вона наплутала, що ціле населення Підкарпаття говорить тільки „російською мовою" і не має нічого спільного з „русинами" та є вцілости греко-православної віри тільки на те, щоб злучити те населення і цей край з Мадярщиною. На те міг би хтось відповісти у ґазеті з місцевих наших людей, зглядно з нашої молоді, покликуючись на дані, взяті з якоїсь авторитетної книжки, чи енциклопедії, щоб хоч трохи визнавався у річах і не поміщував таких ідіотизмів.

І. Ш., Чікопі Фолс, Масс. — Дуже гарно дякуємо Вам за цей цікавий витинок, що нам надіслали про книжку Чемберліна. Як бачите, ми зараз з нього зробили ужиток. Добре булоб, якби так хтось в Спрінгфілд, чи з якої іншої місцевости, забрав голос у справі цієї критики на сторінках згаданої ґазети. Очевидно, що це міг би зробити найлекше хтось з молодого покоління. І тут, як бачите, треба ширити книжки про Україну англійською мовою в першу чергу між нашою молоддю, щоб вона хоч знала настільки про Україну та український визвольний рух, що знають, і американці, що є неукраїнського походження.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВІНДЗОР, ОНТ., КАНАДА. — Повідомляємо шановне членство Тов. ім. Ю. Головінського, від. 341, що місячні звичайні збори відбудуться в неділю, 18. березня, в год. 2. пополудні в салі У. Н. Дому при Отава вулиці. Просимо прийти на час та принести вкладки. — М. Гладиш, секр.

ЛОРЕЙН, О. — Тов. У. Н. Союзу, від. 50, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 17. березня, в годі. 6. ввечір точно. Просимо членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — М. Шемчик, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в четвер, 15. березня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглі належитости, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: М. Косоноцький, предс.; С. Гриця, кас.; Н. Пігура, фін. секр.; А. Бусько, рек. секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347, відбудуться в неділю, 18. березня, в годині 2. пополудні, в галі де звичайно. Просимо членів прийти на ці збори, бо є справи до полагодження і обговоримо справу фільми, яку ми задумали спровадити. — В. Горинь, предс., Н. Старжевський, кас.; Гр. Тимчій, секр.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

НА ПРОДАЖ 3-ФАМІЛІЙНИЙ ДІМ.
В добрім стані, на першому поверсі є 3 кімнати, на другому і третому поверсі є по 5 кімнат. Голоситься:
80 CANAL STREET,
JERSEY CITY, N. J.

ПРИБОРИ ДО КРАШЕННЯ ПИСАНОК
Фарба в порошку зі старого краю
Десять (10) красок: червона ясна, червона темна, жовта, помаранчева, зелена ясна, зелена темна, синя і чорна. Ціна за 10 красок $1.50. Віск пчільний 15 ц. Кістка до писання 15 ц. Краєвий шафран 25 ц.
ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ „Христос Воскрес" в формі книжечок з віршами, ціна за дозин 60 ц., 50 карток $1.75, 100 карток $3.00. ЗЕЛЕНЕ ЛИСТЯ до роблення паперових квіток, фунт коштує $1.50. ЛАДАН (Кадило), для церковного ужитку, фунт $1.00 з пересилкою.
Хто ще не має СТІННОГО КАЛЕНДАРЯ: українські свята і пости зазначені червоно, ціна 30 ц. з пересилкою; можна присилати почтові марки. Замовлення посилайте до:
UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4th St., New York, N. Y.

ЖОЛУДКОВІ ЗАБУРЕННЯ
болячи, печінка, жовч, міхур і інші жолудково-кишкові болі мусять, і повинні бути лікувані.
ФЛЮОРОСКОПІЧНА ЕГЗАМІНАЦІЯ
X-ПРОМІННЯ $1.00
Лябораторна проба, коли вказана, забезпечує докладне визначення хвороби.
Поради обіймають: Минувшину, фізичну провірку, тиснення крови, діягнозу, провірку серця, легенів, і органів у животі
КРОВ Й ШКІРА
недуги міхура й нирок лікуються наймодернішими й науковими методами. Наші знаряди і прилади є незвичайно докладні.
НЕРВОВИЙ СТАН
як: подразнення, заворот голови, втрата рівноваги, ослаблення мускулів, брак енергії або життєвої охоти, безсонність і дрожання серця вимагають нашої поради.
РОЗДУТТЯ ЖИЛ І БОЛЯЧКИ
все те лікується скоро й без болів без утрати часу в праці або дома. Нема вирізування ні операцій.
ПРОПУКЛИНА
А болі хребтового кінця
без різання, без виполювання, без болю. Болячки відходової кишки, забльокування крови, щілини, пруритус (свербіачка пропуклина) і відповідне лікування. Застерження, коли вказане. Інші недуги хребта лікуються нашою лагідною всесторонною методою.
Хронічні недуги науково лікуються з низькою заплатою.
Hill Medical Office
26 HILL ST., NEWARK 2, N. J.
One Block from Newark City Hall
Hours: 9 A.M. to 4 P.M., 6 P.M. to 8 P.M. Tues. and Thurs. 9 A.M. to 5 P.M. Sun., Hol.: 10 A.M. to 1 P.M.

Ви певно радіб знати дещо більше про наше життя в Америці, про свою власну працю, про свої власні мрії, бажання і змагання. А теж і про те, якими думками живуть Ваші діти. Коли так, то памятайте, що про те все є дуже цікавий матеріял у книжці:

ЮВИЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ

виданий з нагоди

ПЯТЬДЕСЯТЬЛІТНЬОГО ЮВИЛЕЮ У. Н. СОЮЗУ.

Запросіть і ви того Гостя до своєї хати, бо в його товаристві розвіється не одна чорна хмара, що залягла нашу душу! Той Гість додасть вам своїм словом віри в наші власні сили! Він звеселить вас і приведе до рівноваги, коли ви в сумніві й смутку. А приймаючи його в свою хату памятайте, що вим виявляєте теж і те, що й ви є з цілим нашим народом співробітником при розбудові нашого народного й церковного життя, що й ваша хата, це культурна хата свідомої, української родини, що дорожить своїм рідним і своєю українською книжкою, так гарно виданою не для кого іншого, а для — нас, для — нашої хати.

Ціна за Альманах, що має понад 300 сторін друку: $2.50.

Замовляйте, пишучи на таку адресу:

SVOBODA
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАВВАГА: Хто замовить з Альманахом ще й Пропамятну Книгу У. Н. Союзу, дістане обидві книжки за $3.00.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ



ШЛУНКА, ШКІРИ, НЕРВІВ
ГЕМОРОЇДИ І ІНШІ ЗАПАЛЕННЯ КУТНЬОЇ КИШКИ
Нирок, міхура, шлунка і внутренностей, забурення. Катар і хронічні болячки, біль у крижах, загальне ослаблення і хронічний ревматизм і сяятику. Лучі Екс, екзамінація крови і мочі запевняє докладну діягнозу і відповідне лікування. Застереження, коли вказане. Зайдіть сьогодня на пораду. Мужчини і Женщин лідуємо модерними методами зо скорою поміччю.
Всі хронічні недуги лікуємо науково.
ОПЛАТА УМІРКОВАНА — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ $2.
Dr. ZINS (28-літнє заведення)
110 EAST 16 STREET, N. Y. — NEAR UNION SQUARE
Щоденно від 9. г. рано до 7. г. вечі. У неділі від 9. рано до 2. попл.

В КОЖНІЙ ГОДИНІ

У нашім званню ми придержуємося правила бути готовими в кожній хвилі на кожний поклик. Потреба може приключитися в кожнім часі, і погребник повинен бути готовий кожної хвилі, коли хтось зажадає його обслуги.

Тому то ми встановили собі строге правило, щоби бути готовими в кожному моменті, в день і в ночі, дати свою безпроволочну й успішну услугу.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City — 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: BErgen 4-5989 — Phone: BAyonne 3-0540

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
801 SPRINGFIELD AVENUE,
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
і вище
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Устроює похорони
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

ДАРОМ
ВИШЛЕМО КОЖНОМУ ЗРАЗОК (SAMPLE)
КАРПАТСЬКОГО ЧАЮ
з найліпшого гірського зілля, на недомагання жолудка, печінки і нирок. Велика пачка коштує 50¢.
● ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ, природне средство приприпоручати тим, що терплять на вуертий кашель, біль горла і задуху. Пачка коштує 50¢.
● ЗІЛЛЯ НА БОЛЮЧІ НОГИ. Дуже поміче. Як його уживати, надруковано на баксі. Велика пачка 50¢.
● МІШАНІ КОРІННЯ, на нестравність, брак апетиту, корчі. Добре також на запах до горівки. Пачка 50¢.
Маємо всякі лічничі зілля, листя, цвіт, кору, ягоди, коріння, ладан, живицю і т. д.
Замовлення посилайте на адресу:
UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4th St., New York, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 1139. Катастрофа.



Як Тарзанів літак ударив об море, величезна хвиля його перевернула.



Два летуни від удару утратили притомність, але інші вспіли злізти в крило, де були зложені ґумові човни.



Потім Тарзан подав їм угору ранених, після чого спущено на воду ґумові човни.



За хвилю ще одна хвиля перекотилася понад літак і змела всіх у море.